75 років Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXV. Ч. 44. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 7-го БЕРЕЗНЯ 1968 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 7, 1968 No. 44. VOL. LXXV.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Середа, 6 березня, 1968

В АМЕРИЦІ

НА ОСТРОВІ ҐВАДЕЛЮПА РОЗБИВСЯ ЛІТАК, спричиняючи смерть 62-ох осіб. Літак джет типу Буїнґ вилетів був із Сантіяґо в Чіле та мав летіти до Каракасу, затримуючися в Квіто, Еквадор, та в Боґоті, Колюмбія, а пізніше мав летіти до Лісбони в Португалії та Парижу. Літак не мав жадних пошкоджень, і його пілот не повідомляв про жадні труднощі, тому таємницею є причина наглої катастрофи кілька мінут перед приземленням. Острів Ґваделюпа належить до Франції разом із іншими островами Антилів в Караїбському обширі.

ДВА ЛІКАРСЬКІ ТОВАРИСТВА ДОМАГАЮТЬСЯ збільшити число лікарів тим способом, що полегшиться студії медицини всім тим молодим людям, жінкам і чоловікам, які бажають бути лікарями і мають до цього здібність. Ці товариства — це Американське Лікарське Товариство та Товариство Американських Медичних Коледжів. Вони домагаються, щоб поширити існуючі медичні факультети та побудувати нові медичні школи, бо щораз більше число населення та нові методи лікування вимагають більшого числа лікарів. Фонди на нові медичні школи мали б дати: громадянство, фундації, промисл та Уряд, — заявив голова Амер. Лік. Т-ва д-р Мілфорд О. Равз.

СОРЕНСЕН І СЕНАТОР МОРС ДОМАГАЮТЬСЯ поширити торгівлю з совєтським бльоком. Обидва вони промовляли на конференції, яку влаштувало в Ню Йорку Американське Товариство Промислових Керівників. Соренсен, колишній дорадник президента Кеннеді, тепер адвокат в Ню Йорку, заявив, що коли б була більша торгівля з державами комуністичного бльоку, то легше було б прийти до порозуміння з комуністами у В'єтнамі. Сенатор демократ з Ореґону Вейн Б. Морс казав, що ЗДА втрачають ринок в комуністичних державах, з якими торгують європейські країни. Але він признав, що в Конґресі є сильна опозиція проти того, щоб поширити торгівлю з комуністами

ЦЬОГО РОКУ ПРОДАЮТЬ БІЛЬШЕ АВТ, як минулого року. В дев'ятьох днях, від 21 до 29-го лютого чотири великі автомобільні компанії Дженерал Моторс, Форд, Крайслер і Амерікен Моторс, продали 245,013 авт, а в минулому році тільки — 176,099. Коли відрахуємо один день більше в переступному році, то все таки число денно проданих авт цього року було на 22 відсотка більше, як минулого року. В цілому лютому цього року ці чотири фірми продали 624,183 авта, а в лютому 1967-го року — 509,114. Без 29-го лютого цього року в лютому продавали денно 18 відсотків більше авт, як 1967-го року.

ПРЕДСТАВНИК МЕШКАНЕВОГО И МІСЬКОГО ДЕПАРТАМЕНТУ повідомив, що цей Департамент ніколи не погоджувався прийняти як дарунок маєток римокатолицької парохії, як це пропонував Єпископ Рочестеру Фултон Дж. Шін. Правний дорадник Мешканевого й Міського Фепартаменту Джозеф Бирнстейн заявив, що цим маєтком мала б заряджувати місцева аґенція, а не Департамент, та поки можна було повідомити про це парохіян, вони почали протестувати проти того, що Єпископ подарував маєток їхньої парохії вартости 680,000, внаслідок чого Єпископ Шін скасував свій дарунок. Єпископ не склав тепер жадної заяви в цій справі.

У СВІТІ

У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ ДИМІСІОНОВАНО ЇРІ ГЕНДРИХА, члена секретаріяту компартії ЧСР для ідеологічних справ, та призначено на його місце Йозефа Спачека, недавнього секретаря провінційної партійної організації в Брно на Моравії. Цю зміну інтерпретують, як доказ лібералізаційного курсу нового партійного генерального секретаря в ЧСР, Александра Дубчека, який в січні цього року прийшов на місце Антоніна Новотного. Проти Їрі Гендриха виступали чеські інтелектуали, які закидали йому сталінські методи. Декрет з 1966 року, що накладав спеціяльну цензуру на пресу, радіо й телевізію, скасовано.

АМЕРИКАНСЬКІ ВЛАСТІ В ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ РІШИЛИ ПОВЕРНУТИ Північному В'єтнамові трьох воєнних полонених. Американці засадничо передають південним в'єтнамцям всіх схоплених комуністичних полонених, але мають під безпосередньою своєю юрисдикцією 17 північно - в'єтнамських моряків, схоплених у сутичках на прибережних водах. Америка не ставить ніяких вимог у зв'язку із звільненням трьох північних в'єтнамців. Це неначе доказ доброї волі й відплатний жест за повернення недавно північно - в'єтнамськими комуністами трьох американських полонених летунів.

ЗДА ПЕРЕДАЛИ ІЗРАЇЛЕВІ ДИПЛОМАТИЧНУ НОТУ, в якій дораджують Ізраїлеві пристосуватися до останньої резолюції Ради Безпеки Об'єднаних Націй в справі замирення на Середньому Сході, як теж дораджують Ізраїлеві погодитись на переговори з арабськими країнами за посередництвом дипломата ОН Ґуннара Яррінґа. Про вислання тієї ноти Ізраїлеві американська дипломатія поінформувала Єгипет, який закидав Америці, що вона потурає Ізраїлеві та нічого не діє в користь замирення.

ЯПОНСЬКИЙ ГЕНЕРАЛ ІЗО ЯМАҐУЧІ ПОКІНЧИВ САМОГУБСТВОМ, залишаючи листа, в якому бере на себе відповідальність за проникання деяких японських воєнних тайн до приватних американських промислових компаній, працюючих для оборонних цілей. Закиди у цій справі на адресу відділу летунства в японському міністерстві військових справ зголосила опозиція в японському парляменті. Ця справа наробила в Японії великого шуму.

УРЯД І ПАРЛЯМЕНТ ЗАХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ ЗНЕХТУВАЛИ ПРОТЕСТИ й пересстороги Совєтського Союзу й Східньої Німеччини й прибули до Західнього Берліну на засідання ради міністрів та парляментарних Комісій. Західня Німеччина уладжує свідомо щорічно такі наради у Західньому Берліні для підкреслення його зв'язку з Західньою Німеччиною і того, що західньо - німецькі лідери не „забувають" Берліну. Однак комуністи вважають це за „провокацію" і відгрожувались знову „відповідними протизаходами, які не будуть приємні".

„ТРЕБА ПОГОДИТИСЯ НА КОРДОН ОДРИ-НІССИ" — твердять західньо - німецькі католики, закликаючи уряд, щоб той визнав нинішній територіяльний стан Польщі і нормалізував взаємини з Польщею на базі відмови від земель, що їх Польща дістала після останньої війни. Керівна організація західньо - німецьких світських католиків проголосила заяву, в якій пригадує, що Німеччина Гітлера повела війну проти Польщі, ту війну програла і мусить заплатити за свою прогру територіяльними втратами.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ КАТОЛИЦЬКІ ВЛАДИКИ ЗДА І КАНАДИ ВЗАЛИ УЧАСТЬ В УРОЧИСТІЙ ІНСТАЛЯЦІЇ ЄПИСКОПА КОЦІСКА НА ПИТСБУРЗЬКОГО ЄПАРХА

Питсбурґ, Па. (Ю.Р.). — Усі українські католицькі Владики ЗДА і Канади із своїми митрополитами Кир Амврозієм Сенишиним і Кир Максимом Германюком на чолі, взяли участь у врочистій інсталяції Преосв. Кир Стефана Коціска на єпископа і єпарха Питсбурзької дієцезії Католицької Церкви для наших закарпатських братів, які ще називають себе русинами. Урочистість відбулася у вівторок, 5-го березня, та складалася з двох частин: архиєрейської Святої Літургії та інсталяції в катедральному храмі св. Духа й опісля інсталяційного бенкету у Вебстер Голл.

Урочистість в церкві почалася о год. 10-ій рано процесією духовенства з участю кардинала Івана Крола, папського нунція в Вашинґтоні архиєпископа Луїджі Раймонді, 49 архиєпископів і єпископів та численного духовенства. На чолі процесії йшли Лицарі Колюмба в своїх церемоніяльних одностроях, а замикав похід єпископ Коціско. Церемонію інсталяції довершив нунцій, архиєпископ Раймонді. Відчитано папську буллу, в якій сповіщається, що Папа Павло VI призначає єпархом для рутенської дієцезії в Питсбурґу Преосв. Коціска, доручаючи йому рівночасно і адміністрацію пассейської дієцезії тієї Церкви до часу найменування нового єпископа. Привітальне слово для нового єпарха виголосив Нунцій, закінчивши його українським „Многая літа!", що підхопили й відспівали приявні. Нунцієві асистували оо. монсіньйори В. Лесько та Б. Смочко. Архиєрейську Святу Літургію відслужив новонайменований єпарх, Преосв. Стефан Коціско в асисті 10 монсіньйорів. Керували церемонією о. М. Беня та о. Т. Маскорнік. Літургію відправлялось в більшості англійською, а частинно церковно-слов'янською мовами. Співали всі приявні із 25 дяками на чолі, під веденням А. Патаки. Церква могла помістити тільки 800 осіб, 600 осіб слухали врочистостей в церковній залі, а інших 600 осіб стояли на дворі біля церкви.

Інсталяційний бенкет відкрив голова Бенкетового комітету монс. М. Білок у згаданій Вебстер Голл о год. 1:30 по полудні. Після відспівання американського гимну і пісні-молитви „Царю Небесний" почалася гостина в участю 800 гостей. За двома головними столами сиділи новоінстальований єпарх Преосв. Коціско, біля нього кардинал Еміненція Іван Кроль та папський нунцій ВПреосв. Луїджі Раймонді, а дальше митрополити і єпископи, 40 монсіньйорів та 300 священиків, монахів, монахинь та гості. Православну Церкву репрезентували на цій урочистості три грецькі Владики. Карпатський Дослідний Центр репрезентували б. прем'єр Карпатської України дир. Юліян Ревай, проф. д-р Михайло Пап та д-р Василь Вереш. Нового єпарха вітали голова комішенерів повіту Алеґені Леонард Стайсей, дотеперішній адміністратор дієцезії монс. Е. В. Росак та в імені римо-католицької питсбурзької дієцезії єпископ І. І. Врайт. Промови виголосили Кардинал Крол та Нунцій Раймонді. Дякував усім Преосв. Коціско й врочистість закінчено співом: „Достойно єсть".

„Вашинґтон Пост" згадує про арешти і переслідування українців

Вашинґтон. — Все, що відбувається тепер в СССР — таємні арешти, засуди, національні переслідування — зводить щоденник „Вашинґтон Пост" з 1-го березня, у статті „Сталінізм", до „розпачливих і можливо вже останніх зусиль решток сталіністів у Росії відновити попередню сувору контролю". Не розглядаючи самої суті диктатури та імперського укладу СССР, щоденник стверджує: „У Кремлі думали, що в опозиції стоять лише окремі одиниці. Але насправді таких людей куди більше, ніж тих, що їх судили і про яких стало відомо... Виникла велика і відчутна „демократична опозиція". Чимало українців переслідувано за „антисовєтську націоналістичну пропаґанду й аґітацію". Це обвинувачення викликало велике негодування між 100 іншими національними меншостями в Совєтському Союзі. Особливо після арабсько-ізраїльської війни совєтські жиди підпали знову під офіційно апробований тиск антисемітизму". Столичний щоденник „Вашинґтон Пост" хоча спихає всю вину на рештки „сталіністів", називає засуджених з-поміж різних народів СССР „гордими і відважними людьми", які мають шляхетні ідеї свободи і які, безумовно, матимуть ще більше послідовників

Церква св. Івана Хрестителя в Нюарку відзначила 60-літній ювілей

Нюарк, Н. Дж. — Місцева українська католицька церква св. Івана Хрестителя відзначила минулої неділі, 3-го березня, врочисто і достойно свій 60-літній ювілей. З цієї нагоди відбувся в залі „Коронет" в Ірвінґтоні Ювілейний Бенкет, що його започаткував молитвою всч. о. протоігумен Павло Малюґа, ЧНІ, з Вінніпеґу, Канада. Після відспівання заінтонованих панею З. Бундяк українського й американського національних гимнів, привітання українською й англійською мовами виголосили Тарас Дурбак і Андрій Кейбіда. Майстром церемонії був Йосип Лисогір. Промовляли: парох о. Михайло Гринчишин, ЧНІ, посадник Ірвінґтону Геррі Стівенсон та заступник посадника Нюарку Пол Рейлі. Митрополита Кир Амврозія на цій врочистості репрезентував декан Ню Джерзі і парох Джерзі Сити преп. о. Антін Борса. Головну промову виголосив всч. о. протоігумен Павло Малюґа. В мистецькій частині програми виступав танцювальний ансамбль „Гопак" під проводом п. і пані Салабун.

НОВИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ ХРАМ У МАЯМІ

У неділю 10-го березня ц. року відбудеться велике православне храмове свято у Маямі на Флориді, де два Митрополити Православних Церков, Блаженніший Іван Теодорович з Америки і Блаженніший Іларіон (Іван Огієнко) з Канади, проведуть посвячення нового місцевого храму. На те свято, сполучене із спільним обідом, запрошує місцева православна парохія — парох і Парафіяльний Уряд. Початок урочистости о год. 10 ранку.

УКРАЇНСЬКІ ПРОФЕСІОНАЛІСТИ І БІЗНЕСМЕНИ В ШИКАҐО ПЕРЕВИЩИЛИ ВСІ РЕКОРДИ НАШОЇ ЖЕРТВЕННОСТИ, СКЛАВШИ ВПРОДОВЖ ОДНОГО ТИЖНЯ $40,000.00 НА УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ В ГАРВАРДІ

Започаткували клюб меценатів-фундаторів та закликають до цього інші громади.

МЕЦЕНАТИ ФКУ В ШИКАҐО
ЯКІ ПОЖЕРТВУВАЛИ ПО $1,000.00
(В поазбучному порядку)

Д-р мед. Степан і Олена Войтовичі
Д-р мед. Юрій і Орися Городиловські
Інж. Дмитро і д-р мед. Наталія Григорчуки
Д-р мед. Іван і Софія Дачишини
Д-р мед. Теофіль і Володимира Демуси
Д-р мед. Григорій Л. Дулин
Д-р мед. Осип і Бетти Жидяки
Д-р мед. Мирон і Стефанія Іваницькі
Д-р мед. Ярослав й Ірина Іванці
Д-р мед. Володимир і Лідія Касараби
Пан Іван і Марія Ковальчуки
Д-р мед. Ярослав і Юлія Кокорудзи
Д-р дент. Мирослав і Галина Коленські
Адв. д-р Юліян і Ліза Куляси
Пані Євгенія Левкович
Д-р мед. Василь і Оксана Марчуки
Адв. д-р Ілля Мула
Д-р мед. Лев і Оксана Мурські
Інж. Михайло Орлин
Д-р мед. Степан і Уляна Павлинські
Д-р мед. Ярослав і Ярослава Панчуки
Д-р вет. Василь і Євгенія Петрини
Д-р мед. Олександер і Тетяна Рейнаровичі
Д-р мед. Модест і Марія Ріпецькі
Д-р вет. Іван і Аліція Рудавські
Д-р мед. Віктор і Марія Сайкевичі
Д-р мед. Павло і д-р мед. Юлія Сидори
Д-р мед. Роман і Лідія Смики
Д-р вет. Володимир Соколовський
Д-р мед. Роман і Галина Сосенки
Д-р вет. Богдан і Ореста Ткачуки
Д-р мед. Василь Трухлий
Д-р мед. Олександер і Ярослава Фаріони
Д-р мед. Марія Фішер-Слиж
Д-р мед. Мирослав і Олена Харкевичі
Д-р мед. Петро і Галина Харуки
Д-р мед. Ахіль і Віра Хрептовські
Д-р мед. Ігор і Зірка Цимбалісті
Д-р мед. Осип і Люба Шандри
Д-р вет. Володимир і Естелля Ястрембські

Шикаґо. Українські професіоналісти — у першу чергу лікарі, а дальше дентисти, ветеринарі, інженери й адвокати — та бизнесмени цього міста перевищили всі рекорди нашої дотеперішньої жертвенности, склавши впродовж кількох днів суму $40,000 на Фонд Катедри Українознавства, щоб уможливити цим започаткування цих домовлених уже студій в Гарвардському університеті з початком нового 1968-69 академічного року. Для продовжування і дальшого розгортання тієї акції — в наших дотеперішніх поняттях — майже неймовірної жертвенности, запропоновано створити із цих та всіх інших жертводавців, які склали по $1,000.00 Клюб меценатів - фундаторів українських студій в Гарварді, як складову частину крайового Фонду Катедри Українознавства та закликається й інші громади, зокрема професіоналістів і бизнесменів, щоб пішли за цим прикладом.

Ініціятиву до цієї подивугідної жертвенности дав відомий вже з інших подібних починів місцевий громадянин, адвокат д-р Ілля Мула минулої середи, 29-го лютого. Порозумівшись зразу телефоном й опісля особисто з кількома своїми колегами-професіоналістами та діставши від них максимальну заохоту, д-р Мула вибрався — можна б сказати — в хрестоносний похід за меценатами-фундаторами, що готові були б пожертвувати по тисячі долярів на цю велику ціль. Кожний черговий телефон чи відвідини були новою заохотою. Наші лікарі, дентисти, ветеринарі, інженеря й адвокати та бизнесмени не тільки самі радо жертвували, але ще й дораджували, як заохотити до цієї жертвенности інших. Практично кожний — пише в листі д-р Мула — до кого він звернувся, був готовий пожертвувати свою тисячу і ще мав добре слово заохоти до дальшої акції. В результаті того справді „блискавичного" походу великої жертвенности між нашими професіоналістами і бизнесменами в Шикаґо оформилися й деякі думки та погляди, що повинні б мати велику вартість для продовжування цього походу і в Шикаґо і в цілій країні та які д-р І. Мула передає в листі до редакції. Він пише:

1. Ми вважаємо, що сьогодні, коли встановлення катедр й інституту українських студій в Гарвардському університеті є вже домовленим, перерішеним фактом, справа придбання фондів для здійснення цього великого задуму і пляну повинна стати справою нашої національної чести і амбіції. Такої можливості ми ніколи досі не мали й було б непростимою провиною, якщоб ми через брак фондів її змарнували;

2. Ми вважаємо, що справа збірки фондів на українські студії в Гарварді, яку започаткувало наше свідоме, патріотичне студентство, повинна тепер стати найпершою справою нашої провідної верстви і цілого громадянства. Вважаємо, що заможніші з-поміж нас повинні вважати за свій обов'язок скласти на ту ціль по щонайменше одній тисячі долярів і в той спосіб, власним добрим прикладом, заохотити найширші кола громадянства до масових і негайних пожертв.

3. Наша українська нація, як і багато інших культурних націй, завдячують свій історичний культурний розвиток у великій мірі меценатам. Такими меценатами нашої культури були наші князі, були гетьмани, були наші Владики, як — наприклад — великі митрополити Петро Могила й Андрей Шептицький, або громадяни, як Євген Чикаленко. Їхню ролю на еміґрації повинні перебрати ми всі, вся наша громада, та нашими пожертвами, кожний відповідно до своєї спроможности, причинитись до розвитку вільної української науки і вільної української культури, яку так жорстоко і безпощадно нищить ворог на рідній землі.

4. Започаткувавши в нашому місті Клюб меценатів-фундаторів українських студій в Гарварді, закликаємо всі інші наші громади й осередки організувати подібні клюби жертводавців по тисячу, п'ятсот, двісті - п'ятдесять і сто долярів від особи. Наші патріотичні кредитові кооперативи „Самопоміч" в Шикаґо, Філядельфії та в інших громадах великодушно йдуть на зустріч цій акції та погоджуються співпрацювати в цьому в той спосіб, що тим, які не мають чи в цій хвилині не розпоряджають готівкою, уділюватимуть їм на пожертви на українські студії в Гарварді позички на 5-літню сплату, 1000-долярову позичку в такому часі можна сплатити малими вкладками по 20 долярів місячно, а 500-долярову позичку вкладками тільки по 10 долярів місячно.

(Заклик Дирекції „Самопомочі" в Шикаґо в цій справі надрукований на іншому місці в цьому числі).

Адв. д-р Ілля Мула в листі додатково згадує, що думку до такого „походу жертвенности" в Шикаґо скріпив приїзд і виступ в Шикаґо голови Наукової Ради ФКУ і рівночасно голови гарвардського Професорського Комітету українських студій проф. д-ра Омеляна Пріцака минулої неділі, 3-го березня. Очевидно, що Клюб меценатів-фундаторів українських студій в Гарварді тільки почався і є надія, що вкоротці він нараховуватиме тисячі членів по всіх українських громадах — висловлює вкінці надію д-р Ілля Мула.

(Гл. на цю тему редакційна стаття: „Гроші говорять" на 2-ій сторінці в цьому числі).

Разом із теперішніми 40,000.00 долярів, Українська Громада в Шикаґо досі склала на Фонд Катедри Українознавства загальну суму $55,451.24. Як інформує д-р І. Мула, сьогодні подано тільки тих, що склали по одній тисячі долярів, хоч вплинули вже і дальше напливають менші пожертви, про які будуть додаткові повідомлення. Очевидно, що ФКУ вдячний за кожну, як найбільшу, так і найменшу пожертву.

В'єтконґ зайняв на кілька годин містечко — знищено 1.000 будинків

Сайгон. — Коло 500 комуністичних партизанів, проникнувши перед тим малими гуртками в містечко Кванлонґ у провінції Анксуєн в обширі дельти Меконґу, заатакували те місто, що було раніше обстрілюване ракетним і мінометним вогнем. Комуністичні партизани зайняли шпиталь на 120 ліжок та перетворили його в своєрідну фортецю. Хворі здебільша розбіглися, — скільки їх згинуло — покищо не відомо. На вулицях міста боїв майже не було. Але від бомбардування та в ході здобування від комуністів шпитального й сусідніх будинків — знищено кругло 1.000 будинків. Згинуло 20 цивільних осіб та кругло половина напасників: 250-275 комуністів. Бій за те місто тривав цілий день, — остаточно комуністів прогнано, але із шпитального будинку залишилися руїни. В обширі Кесаню відбувається безперервне взаємне бомбардування: реґулярна армія Північного В'єтнаму обстрілює у-фортифікований американський табір в Кесані артилерійським і ракетним вогнем, а американське летунство бомбардує комуністичні позиції.

ЗДА випустили географічну обсерваторію, яка вивчатиме Сонце

Кейп Кеннеді, Флорида. — Національна Аеровнатична і Астрономічна Адміністрація з успіхом випустила в космос Геофізичну Обсерваторію так звану ОҐО 5, яка має вивчати Сонце, кружляючи довкола Землі. Випущено цю обсерваторію за допомогою ракет Атлас-Аджіна. Обсерваторія кружляє довкола Землі, її найбільша віддаль від Землі становить 92.000 миль а найменша — 175 миль. Ця обсерваторія має численні „очі", вона може обсервувати такі речі, як радіяція, магнітні поля, космічне проміння і таємничі радіові голоси, які виходять із сусідства плянети Юпітер. Цей сателіт має виконати 25 різних завдань. Це вже 5-та космічна обсерваторія, чотири попередні діють в космосі, виконуючи призначене їм завдання. ОҐО 5 має зокрема досліджувати спалахи Сонця, це значить сильні експлозії на Сонці, щоб встановити, який вплив мають вони на Землю.

ЦІЄЇ НЕДІЛІ ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ СВЯТО В ДЖЕРЗІ СИТІ

Джерзі Сиthe. — Місцева Українська Громада під проводом очолюваного д-ром Євгеном Котиком Відділу УККА відзначить роковини Тараса Шевченка окремим Шевченківським Святом, що відбудеться тут в найближчу неділю, 10-го березня, о год. 4-ій по полудні у великій залі Українського Народного Дому. Святочну промову виголосить д-р Григор Лужницький з Філядельфії, а в мистецькій частині програми виступлять відомі наші співаки-артисти Ганна Шерей та Лев Рейнарович, яким акомпаніюватиме Калина Чічка-Андрієнко. Діти місцевої Школи Українознавства деклямуватимуть.

Безпосередньо після Свята відбудуться громадські наради в справі українських студій в Гарвардському університеті з участю президента Фонду Катедри Українознавства мґра Степана Хемича.

ГАРТФОРД У ЧЕСТЬ Т. ШЕВЧЕНКА

Філія Українського Конґресового Комітету в Гартфорді влаштовує в неділю 10 березня о год. 4.30 по пол. в залі УНДому Академію у честь Тараса Шевченка. Святочну промову виголосить ред. Іван Кедрин з Ню Йорку, а мистецьку частину виповнять виступи місцевого жіночого й мішаного хору, жіночого квартету й учнів української школи в Гартфорді, які деклямуватимуть твори Шевчен-

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Ict. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: На рік $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. В Джерзі Сіті і закордоном: На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Гроші говорять . . .

Це, що доказали наші професіоналісти і бизнесмени, зокрема лікарі, дентисти, ветеренарні лікарі, інженери й адвокати в Шикаґо своєю жертвенністю на Фонд Катедри Українознавства, чи вже конкретно на українські студії в Гарвардському університеті, переходить усе, на що ми досі в ділянці жертвенности спромоглись та підносить нас до категорії тих американських груп, що — можна б сказати — „все можуть". Бо коли в одній тільки громаді впродовж кількох тільки днів можна було зібрати десятки тисяч долярів, і зібрати їх без у більшості притаманної при збірках „жебранини", а навпаки, ще й при ентузіястичному відношенні жертводавців, то це рівнозначне із своєрідною революцією в нашому суспільстві. Після цієї малощо не лявіни жертвенности в Шикаґо, ми можемо не тільки „сподіватись" і „вірити", але можемо знати, що у великій справі і у великих випадках ми зможемо спромогтись не тільки на великі слова, але й на великі діла.

Збіркова акція в Шикаґо, інформації про яку подані на першій сторінці в цьому числі, має багато світлих аспектів. У першу чергу хотілося б звернути увагу на жертводавців-меценатів. Це головно наші професіоналісти і бизнесмени до яких ми всі і при кожній нагоді маємо багато всіляких претенсій. Збірка, про яку мова, не перша з тих, на яку вони так по-княжому відгукнулись. Це повинна пам'ятати наша громада, і пам'ятти звжди. Було б не тільки справедливо, але й дуже корисно для всієї нашої громади, якби ми від них не тільки збирали пожертви, але й прислуховувались до їхнього голосу та щоб цей їх голос мав для нас таку саму провідну і прикладну вагу, як мають їхні пожертви.

При цій нагоді не можна не сказати і доброго слова признання про всю нашу громаду в Шикаґо. Це тим більше, що в останньому часі „всіляко бувало", бо траплялися там події, що могли викликати пристрасних як оборонців, так і прокурорів. Теперішня лявіна жертвенности доказує, що відомі суперечності є коньюнктуральні, є — можна б сказати — „людські", а задовільне для всіх компромісове їх полагоджування не тільки потрібне і побажане, але й можливе серед людей такої великої свідомости і жертвенности. Вона, ця ж е р т в е н н і с т ь, ставить цю нашу велику, зрілу громаду в найкращому світлі і таке ж найкраще світло кидає на всю нашу спільноту в цій країні. Відомо ж, що в Америці „гроші говорять" і цими грішми заговорила наша велика, зріла громада в Шикаґо.

Очевидно, що наша збіркова акція буде доведена до відома Гарварду і документи про неї будуть зложені в університетському архіві. Виказ жертводавців буде черговим переконливим доказом української рації.

Вкінці хотілося б ще бодай словом згадати про рішальну вартість ініціятиви. Очевидно, що велич і добро справи рішає, але навіть найбільша ідея була б сонцем на папері, як не було б таких, що бажали б її здійснення. Якщоб не було відповідної ініціятиви в Шикаґо, то й не було б сьогоднішньої вістки про його справді небувалу жертвенність, бо її не було б. Це відноситься і до кожної іншої громади. Добра справа, її апостоли та готовість громади її підтримати — це ті основні первні, що роблять громаду великою і зрілою. В історії нашої громади в Америці вже було багато таких випадків. Теперішня збіркова акція на ФКУ в Шикаґо є їх короною та доказує, що українці в Америці це справді велика, зріла громада. Про це заговорили гроші, складені щедрою рукою із щирого серця на велику ціль.

Армія імперії

„Твердо здійснюючи ленінську миролюбну зовнішню політику, комуністична партія і радянський уряд роблять усе необхідне для дальшого підвищення обороноздатности країни", — так заявляв міністер оборони СССР А. Гречко в наказі ч. 21 з нагоди 50-ліття створення совєтських збройних сил. „Радянська Україна", як і вся совєтська преса з 22 і 23 лютого, багато місця приділили вихвалянням совєтських збройних сил, як нібито найбільш миролюбним, які стоять „тільки" на захисті кордонів СССР.

Що ж насправді являють собою совєтська армія і фльота? Чи можна, згадуючи про них, говорити про миролюбність і справедливість?

Від самого початку большевицької контрреволюції в 1917 році, ті збройні сили у вигляді п'яних матросів і китайських та інших найманців посунули на вільну Українську Народну Республіку. Муравйов ніс „мир" на багнетах і в Білорусь. Совєтська, або як її тоді звали, червона армія, несла смерть і неволю тим неросійським народам, які 50 років тому проголосили вихід з російської імперії. І в наступних роках ті ж збройні сили, стоячи на послугах большевицько - московського імперського уряду, напали, наприклад, на Монголію, перетворивши її в совєтського сателіта. Вони ж напали на вільнолюбну і героїчну Фінляндію, відібравши в неї дорогоцінну родючу землю в районі Віпурі - Виборгу. Ті ж самі „миролюбні" збройні сили СССР поділились із фашистською Німеччиною землями, окупованими свого часу Польщею, „визволивши" Західню Україну та Західню Білорусь, і таким чином з-під польського окупанта населення тих земель потрапило під окупанта комуністично - московського. В 1944-45 роках совєтська армія захопила низку країн Східньої і Центральної Европи, перетворивши їх на країни-сателіти. Ще й перед другою світовою війною совєтські збройні сили діяли, наприклад, в Еспанії під маркою „добровільців", збройно виступаючи проти законного еспанського уряду. І в наш час „миролюбні" совєтські збройні сили постачають фахівців та зброю комуністам у Північному В'єтнамі.

Совєтська армія — це армія колоніяльної імперії, і вже тому вона не може бути ні миролюбною, ні справедливою.

В. Кедровський

КОМУНІСТИЧНА „ПОДЯКА"

У московській г а з е т і „Комсомольская Пра в д а" видруковано лист до редакції робітниці Христини Полуянової, в якому вона просить допомогти їй дістати працю за своїм фахом. Вона 11 років працювала на фабриці ім. Жданова, як операторка на рахівничій машинці. Вже минуло п'ять місяців, як її звільнили. В Совєтському Союзі бути безробітним — велика біда. Там не дають ніякої допомоги безробітним бо — „хто не працює, той не їсть".

Не може Х. Полуянова дістати роботи за своїм фахом тому, що в її трудовій книжці зазначено, що звільнили її за статтею „47. Е.". Це значить за лінивство і недбалість. Полуянова вважає, що її звільнено неправно, і подалася зі скаргою до „народного суду". Суддя признав слушність її скарги, однак на праці її не поновлюють. В найкращому разі може вона стати на працю чорнороба. Розбир а ю ч и цю справу „Комсомоль с к а я Правда" пише, що таке перекваліфікування фахового робітника на гіршу працю завдає державі шкоди.

Нам це пригадало старі царські часи, ще до першої революції 1905 року, коли кожний моряк мусів мати книжку, без якої його ні на один корабель не брали. Досить було, щоб якийсь капітан зі злости або по-п'яному зробив у тій книжці від'ємну помітку — і пропав моряк. Тоді навіть склали таку пісню - скаргу:

Ходіт по ґавані
с робою под мишкою,
Плавать би только пошол,
Но із запачканой кніжкой
і даром
нікто не возьмьот.

Моряки боролися за скасування тих книжок, як ознаки рабства, і всі соціялістичні партії, включаючи й соціял - демократів - „максималістів" ,які пізніше назвалися партією большевиков, провадили в тій справі широку пропаґанду.

Десь наприкінці 1906 року в російській торговельній фльоті вибухнув страйк. Одним із головних домагань страйкарів було скасування матроських книжок. Вони добилися того, що корабельні компанії визнали моряцьку професійну спілку, т. зв. „Морську реґістрацію" і скасували матроські книжки. Страйк був тяжкий і кривавий. Вбито двох капітанів „Русского Общества Пароходства і Торговлі", а також вибухом бомб затоп л е н о кілька пароплавів в одеському і інших портах.

Отже, в ті царські часи моряки й робітники могли страйкувати, домагаючи с ь поліпшення свого становища. Але тепер вони під диктатурою комуністичної партії не можуть не то страйкувати, але навіть в будь-якій формі домагатися поліпшення свого життя. Щоправда, тепер матроси не ходять „з робою под мишкою", бо для них завжди є праця, як не „на волі", то в „поправних таборах". Тепер всі робітники, а разом з ними й моряки можуть співати:

Дайте мнє волю!
Я научу вас свободу любіть.

Ось такої винагороди діждалися сини й внуки тих, що боролися за комуністичну владу.

Большевики обманом і терором змушували широкі маси пособляти їм встановлювати свою владу в колишній царській імперії. А відчувши трохи тверд і ш и й ґрунт під ногами, почали нищити тих, що їм пособляли. Так вони знищили всіх „боротьбістів" і членів УКП.

Використавши латиських стрільців, які фактично поставили їх до влади, большевики розв'язали латиські дивізії, вливши їх у російські військові частини Так само використали вони українську Таращанську дивізію, що складалася з повстанців, які втекли в Росію після невдалих повстань проти німців та гетьманської влади. Після підкорення України перекинули ту дивізію на фронт проти Фінляндії, де від неї не лишилося й сліду.

Отак, винищивши своїх помічників, большевики добралися до всього працюючого люду. Так само й тепер хто починає приятелювати з большевиками, допомагати їм у їх пропаґанді — чи то окремі особи, групи чи держави — наражає себе на знищення. Бо така природа комуністів.

У зв'язку з п'ятидесятиріччям захоплення влади в колишній царській імперії большевики тепер видають цілу повінь книжок, ґльорифікуючи тих, хто свого часу їм пособляв. Такі видання густо ілюстровані фотографіями „героїв". Однак, ці фотографії не повні. Годі пізнати з них, кого і де з тих „ґероїв" розстріляно чи замордовано в концентраційному таборі. І тому самі нащадки тих „героїв" не знають докладно, що з ними сталося.

ВІДТВОРЯТЬ ЗАПИС ПІСЕНЬ З ГОЛОСУ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

„Літературна Україна" з 27 лютого повідомила, що в Київському музеї Лесі Українки, на порозі 100-річного ювілею поетки, розпочали працю над створенням „Фонотеки Лесі Українки". Відвідувачі музею зможуть почути її твори у виконанні найкращих читців, записи вистав її п'єс, а найпам'ятнішим буде запис пісень з голосу Лесі Українки, зроблений Климентом Квіткою в останні дні життя дружини". Не повідомлено, чи у „Фонотеці Лесі Українки" буде нарешті відтворено для слухачів запис пісень старих кобзарів, зроблений з ініціятиви великої Поетки на нетривких тогочасних воскових валках? Подібні фонотеки пляують створити і для увіковічнення творчости інших письменників, у тому їх голосів, якщо збереглись такі записи.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

о. С. Гаюк

НИЩЕННЯ ЦЕРКОВ В УКРАЇНІ ТРИВАЄ

Совєтські варвари, які своєю брутальністю перевищили всіх варварів, що були в минулому, знищили безліч історичних і архітектурних перлин по містах і селах нашої Батьківщини. Наприклад, хоч би в стародавньому Києві дотла знищено Золотоверхий Свято - Михайлівський монастир, що почав своє існування ще в часи св. Рівноапостольного кн я з я Володимира і був розбудований у 1108 році за Великого князя Святополка - Михайла, який на честь свого небесного патрона св. Архістратига Михаїла, замість дерев'яної церкви, побудував нову муровану з 15-ма позолоченими банями. Звідси й назва — Золотоверхий.

Цей монастир з мощами св. Великомучениці Варв а р и був також усипальницею українських князів Святополка Юр'євича, внука будівничого монастиря, і Гліба Юр'євича, князя До б р овицького. Він був місцем перебування і діяльности видатних церковних і культурних діячів, як Іов Борецький, Ісаія Копинський, Іосаф Кроковський та інші. Незважаючи на велику архітектурно - мистецьку та історичну вартість, цю славну святиню большевики знищили в 1934 р. В той же час знищено інші перлини мистецтва та історичні пам'ятники, як Свято - Миколаївський Собор, Богоявленський Собор Братського монастиря, церква св. Бориса і Гліба та багато інших. Навіть Софіївський Собор, яким тепер з притаманним лицемірством пишают ь с я большевики, малощо не спіткала та сама доля, коли б учені західнього світу не піднесли рішучого голосу протесту.

Під час другої світової війни большевики зруйнували віковий центр релігійного і культурного життя нашого народу — Київську Свято - Успенську Лавру.

Діялося це на очах всього світу, в столиці України. А ще гірше діялося по інших містах і селах України, віддалених від очей сторонніх обсерваторів. Тисячі храмів зруйновано, перероблено на клюби, маґазини, крамниці.

Скільки моральних мук знесли віруючі люди, дивлячись на руйнування своїх віковічних святинь! Скільки відважних людей загинуло мученицькою смертю за намагання оборонити ці святині!

П'ятдесят років большевицька влада нищила ці святині по всій Східній Україні. Не менші спустошення вчинила вона на землях Західньої України після закінчення другої світової війни. Візьмемо для прикладу лише одне з повітових міст на Волині — місто Крем'янець, що до 1939 року було під Польщею.

Центром релігі й н о г о культурного, а подекуди й національного життя Крем'янця були „Базиліяни". Властиво, цей монастир звався Богоявленським, але в народних масах живою була стара назва, як усна пам'ятка від уніяцьких часів. В цьому монастирі, що був заснований 1636 року, окрім величного Свято - Богоявленського храму, було ще три менших церкви В монастирських корпусах жила нечисленна чернеча братія. тут була резиденція правлячого архієрея. На подвір'ї в окремих будинках містилися Духовна Семінарія, Духовна Консисторія, дворічна дяківська школа, невелика фабрика свічок, магазин з церковними речами Тепер за стінами Богоявленського монастиря нема ані церков, ані церковних установ: все знищене, будинки напівзруйновані, все сплюгавлене. В колишніх церквах і монастирських будинк а х большевицькі установи.

Найближчою до монастиря була дуже гарна дерев'яна церква Чесного Хреста, в якій ще під Польщею відправлялося Богослуження українською мовою. Тепер большевики переробили цю церкву на маґазин.

Недалеко Богоявленського монастиря муровану з червоної цегли чудову церкву - каплицю св. Анни з різьбленим дубовим іконостасом також розібрали большевики.

Біля крем'янецького залізничого двірця збудовану з червоної цегли Свято - Покровську церкву, колишню військову, обернено на маґазин з якимсь державним майном. Старовинну муровану церкву на парафіяльному кладовищі розібрано, а цеглу та камінь вжито на вимощення одного з найглухіших завулків.

Залишився для віруючих цілого міста старовинний Свято - Миколаївський Собор. Уже кілька разів большевики рішили його закрити, але щоразу, зустрівшись із спротивом вірних, це своє рішення відкладали.

На передмісті Крем'янця — Туніках є ще невелика парафіяльна церква. І ось лише цих дві церкви обслуговують релігійні потреби віруючих мешканців міста, передмість і околиць.

Так діється по містах, а по селах руїна ще жахливіша.

У с. Хотиславі на Берестейщині, де з непам'ятних часів жили типові українські поліщуки, тепер включені до Білоруської ССР, крім св. Преображенської церкви, була ще стародавня Свято-Онуфріївська церква, побудована, як значилось у відомостях парафії, в XVI стол. Розмірами своїми вона не була більшою від звичайної світлиці в селянській хаті. Збудована була „трудами поселян с. Хотислава", що нараховувало тоді лише вісім дворів. Всією її оздобою був мініятюрний іконостас на зріст людини, з райськими дверима, місцевими образами і з образами Преподобного Онуфрія Великого з бородою аж до землі.

Як оповідали старожили, в часи наполеонівської війни 1812 р. була вона штаб-квартирою одного з французьких маршалів.

Кілька років тому авторові цих рядків вдалося дові-

(Закінчення на стор. 3-ій)

УККА В ДІЇ

(2)

Канцелярія виготовила спільний список громадян, в якому подано програмові дані, коли і де такі відзначування відбудуться. Цей список був надрукований у нашій пресі. Також повторили ми видання минулорічної брошури англійською мовою „Факти про Україну та її нарід", яку розіслали всім нашим Відділам. У 1968 році в Конґресі ЗДА відмовляли молитву: в Палаті Репрезентантів — о. декан Ярослав Данильчук, у Сенаті — о. прот. Федір Білецький з Шикаґо. Всі промови, що їх зложили конґресмени і сенатори до Конґресових Рекордів, відзначаючи Акти 22-го Січня, будуть видані окремою брошурою.

ТИЖДЕНЬ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ. — Від 16 до 22 липня 1967 року відзначували в ЗДА Тиждень Поневолених Націй. До його підготови з Головної Канцелярії УККА вийшло 4 обіжні листи і розіслано окрему відбитку про ТПН пера проф. Л. Добрянського. Цю брошуру вислали ми Відділам УККА, центральним установам, всім місіям Об'єднаних Націй, членам Конґресу ЗДА, великим пресовим органам і радіостаціям Америки.

ПрезидентЛіндон Джансон з цієї нагоди видав Проклямацію, текст якої ми розіслали англійською та українською мовами для використання в часі імпрез всім нашим Відділам, як і поодиноким, спеціяльно діючим, Комітетам для відзначування ТПН.

Філядельфійський Митрополит Кир Амврозій, з приводу ТПН, написав Пастирське послання.

Цілий ряд губернаторів та посадників великих міст: Ню Йорку, Шикаґо, Філядельфії, Дітройту, С а н Франсіско, Бостону, Клівленду, Міннеаполісу та ін., видали проклямації.

З цієї нагоди до Конґресових Рекордів зголосили свої промови сенатори та конґресмени.

„Вашинґтон Пост" у редакційній статті „Поневолені конґресмени" заатакував відзначування ТПН, уважаючи, що це для нинішньої політики ЗДА річ шкідлива. Президент УККА проф. Л. Добрянський на бенкеті з нагоди ТПН, що відбувся у Вашинґтоні 15-го липня 1967 р. в готелі „Мейфлауер", кинув виклик газеті „Вашинґтон Пост", жадаючи прилюдних дебатів над закидами, яких у своїй статті ужила редакція. Газета цього виклику не прийняла і на її шпальтах, нам відомо, не появилось жадної статті, які їй надіслано з Головної Канцелярії УККА, як і від поодиноких представників: козаків, вірменів і грузинів. Відзначування ТПН відбулось в таких місцевостях: Вашинґтон, Д.К., Філядельфія, Па., Ню Йорк, Н.Й., Гартфорд, Конн., Боффало, Н.Й., Ню Гейвен, Конн., Шикаґо, Ілл., Міннеаполіс, Мінн., Бостон, Масс., Аллентавн, Па., Лиґай Веллі, Па., Піттсбурґ, Па., Клівленд, Огайо, Рочестер, Н.Й., Когове, Н.Й., Денвер, Колорадо, Фінікс, Аризона, Дітройт-Гемтремк, Миш.

У червні 1967 р. ми звернулись окремим листом до всіх наших центральних репрезентацій у вільному світі з проханням поробити старання в своїх законодавчих тілах для проведення такого акту ТПН, як і в ЗДА. Відповідь ми отримали тільки з Німеччини від ЦПУЕ, яке повідомляє, що в тім напрямі вжило заходів покищо без позитивних наслідків.

КРАЙОВИЙ КОМІТЕТ ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ 50-РІЧЧЯ ВЕЛИКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ І ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ

10-го червня 1967 р. відбулися збори представників Центральних Організацій для створення Крайового Комітету для Відзначення 50-річчя Великої Української Національної Революції і відновлення української державности.

У висліді нарад створено Центральний Комітет. Проф. Борис Мартос був обраний на почесного голову, а пан Антін Батюк — на голову Ділового комітету. Крім нього, до Комітету були вибрані: п. Іван Винник, проф. Яків Зозуля, п-ні Ірина Падох і д-р Володимир Комаринський — заступники голови; п. Михайло Лисогір — скарбник і п. Іван Базарко — секретар. Діловий комітет відбув декілька засідань, видав відозви для відзначення 50-річчя Української Революції й обіжний лист, який унапрямлював працю місцевих комітетів, що постали і діяли в порозумінні з Відділами УККА. Вся кореспонденція Комітету переходила через Головну Канцелярію УККА.

„ВІСТІ У К К А ч. 17". В кінці серпня 1967 р. видруковано і вислано всім передплатникам „Свободи", „Америки", „Народної Волі" і „Українського Народного Слова" — „Вісті УККА ч. 17", в яких подано поіменний список вплат до Українського Народного Фонду за час від 1 січня до 31 грудня 1966 р. Загальна сума пожертв на УНФонд в 1966 році становила 85,302.29 дол.

Розподіл платників:

36 установ і осіб вплатили по 100 дол. і більше; 77 — по 50 і більше; 473 — по 25 і більше. Кругло 6,500 організацій і осіб склали свій національний даток по 10.00 дол. чи менші пожертви.

Найбільш відрадним явищем було те, що 50 центральних організацій, що є членами УККА і працюють в його системі, вплатили свої вкладки. Тільки 5 не вирівняли своїх зобов'язань.

ЗБІРКА СВІТЛИН ДІЯЧІВ І ПОДІЙ З ДОБИ ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ В РОКАХ 1917 - 1921.

Збірка ця побільшилась за останній час на 16 позицій. Доповнено збірку для використання в часі СКВУ. В червні 1967 року збірку випозичив наш Відділ у Ню Гейвені, Конн. — сотні людей оглянули її в Ню Гейвені й Ансонії, Конн., а 26 листопада 1967 р. збірку випозичив Відділ УККА в Джерзі Ситі, де під час відзначення Листопадових Свят її оглянули українські гро-

(Закінчення на стор. 4-ій)

ЛИХО З РОЗУМУ

(ПОРТРЕТИ ДВАДЦЯТИ „ЗЛОЧИНЦІВ")

ЗБІРНИК МАТЕРІЯЛІВ

уклав

ВЯЧЕСЛАВ ЧОРНОВІЛ

(3)

Безсумнівний інтерес викликають вірші Осадчого про тюрму і табір, такі як „Елеґія самотності кам'яної", „Сонети Батьківщини" та ін. і картинки таборів в'язничного побуту:

Все було: матюком
[гуркочать,
Кулаки поза вухом свистять,
Шлуйки хліба гливкого
[хочуть . .
І одержують „в господа
[мать!" . . .

Ген Володимирська могутня
[траса,
Де криті воронки повзуть
[нічною тінню . . .
. . .*) своє становище
в історичному розтині:
Чи я один? Пішли міліони нас
На Кос-Арал, за Соловецькі
[стіни . . .

Це становище поет намагається осмислити і з точки зору майбутнього:

Та як діливсь я долею
[Тараса . . .
Лишив життю Тарасову
[кровину . . .
Всі Соловки, централки,
[всі Яваси,
В його думках згадаються,
[Вкраїно,

Важко сказати, як піде творчий розвиток Осадчого після повернення з Мордовії. Якщо його поетичне досягання не зупиниться, то, ґадаємо, Осадчий зможе зайняти місце серед кращих поетів, що прийшли в українську літературу в 60-х роках. Але тоді, оцінюючи доробок М. Осадчого, шукаючи джерела зростання майстерності, майбутній критик не має права обійти імені слідчого львівського КГБ Клименка, про якого поет пише:

Я не мастак без карт гадати,
Чи між людьми ще є повага,
Бо надто вже аж забагато
Триповерховий мат кагатив
Повчитель мій весняркуватий
Із гідної себе ватаги.

. . . Вже навіть перелік публікацій Богдана Гориня свідчить про його активність як мистецтвознавця, а початків і літературного критика. Той, хто хоч раз слухав виступ Б. Гориня чи то в Спілці письменників України, чи то на обговоренні мистецьких виставок, може збагнути, що українська художня критика, яка досі кульгає на обидві ноги, понесла відчутну втрату. Хай іноді в полемічному запалі Б. Горинь висловлював не до кінця виношені думки, хай окремі його оцінки можуть видаватися надто суб'єктивними (зрештою, чи ж бувають цілком об'єктивні оцінки?), але мистецького смаку, чимало вміння відрізняти перші спалахи таланту від підробки у Б. Гориня не відбереш. Одним з перших він написав про м а й с т е р н і с т ь скульптора Ф. Біриж, дав ґрунтовний аналіз графіки С. Караффи-Корбут, представив всеукраїнському читачеві цікаву художницю Г. Севрук.

Коли порівнювати блискучі привселюдні виступи Б. Гориня і його друковані статті, впадає в око деяка академічна сухість останніх. Мабуть, це йшло від необхідності вкладати свої мистецькі погляди, далекі від ортодоксальних, в освячене офіційно прокрустове ложе, зрештою, ця мука від нещирості перед собою і читачем, від недозволених натяків знайома не одному десяткові українських письменників і критиків.

. . . Обдарованим науковцем-психологом зарекомендував себе Михайло Горинь. Це тип експериментатора-практика і водночас шукача теоретичних узагальнень. М. Горинь належить до науковців, що не спішать на люди з уривками ідей і недоношеними думками. Вони не задовольняються ніякими готовими схемами, а довгою і впертою працею виробляють і свій світогляд, і свою концепцію в обраній ділянці знань. Разом з тим, М. Горинь дуже далекий від типу кабінетного науковця, він (як, зрештою, і всі засуджені) не замикався в своєму фахові, йому боліли ті болі, їх гостро відчуває вся національно свідома українська інтелігенція. Але всі незлагоди уккраїнського суспільного і культурного життя М. Горинь сприймає не загострено емоційно (як значною мірою його брат Богдан), він аналізує їх тверезим розумом дослідника - соціолога. Таким залишився М. Горинь і на суді, розсипавши, як картковий дім, всі звинувачення, показавши їх тенденційність і необґрунтованість (це, щоправда, не перешкодило засудити його на шість років . . .).

*) Початкових слів цього рядка не можна відчитати на оригіналі. — Видавництво.

(Далі буде)

ЛИХО З РОЗУМУ (Портрети двадцяти „злочинців"). Збірник матеріялів. Уклав Вячеслав Чорновіл. Видавництво: Перша Українська Друкарня у Франції. Париж 1967 р. Ціна (з пересилкою): $6.00. Замовляти можна: P. I. U. F., 3, rue du Sabot, 75-Paris 6, France. Правопис оригіналу збережений.

В УКРАЇНІ ВОРОГ ПЕРЕВОДИТЬ БЕЗПОЩАДНУ РУСИФІКАЦІЮ, НИЩИТЬ УКРАЇНСЬКУ КУЛЬТУРУ, ПЕРЕСЛІДУЄ УКРАЇНСЬКИХ НАУКОВЦІВ. В АМЕРИЦІ ГАРВАРДСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ДАЄ НЕБУВАЛІ МОЖЛИВОСТІ ВІЛЬНИХ УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ ТА ВІЛЬНОЇ, ТВОРЧОЇ ПРАЦІ УКРАЇНСЬКИХ НАУКОВЦІВ, ЯКЩО ВИКОНАЄМО НАШЕ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І ДО ВЕРЕСНЯ Ц. Р. ЗБЕРЕМО 330,000 ДОЛЯРІВ. ЖЕРТВУЙМО ЩЕДРО, ЖЕРТВУЙМО НЕГАЙНО!

ЧЕКИ ВИСТАВЛЯТИ І ПЕРЕСИЛАТИ:

Ukrainian Studies Chair Fund

302 WEST 13th STREET NEW YORK, N.Y. 10014

Презентація дебютанток „Маки" в Нюарку, Н. Дж.

Рік-річно місцевий Відділ Пластприяту нашого міста влаштовує в зимовому сезоні „Вечерниці", що стали вже традицією, і на які цілий рік з нетерпеливістю чекає все громадянство.

Вечерниці Пластприяту в Нюарку відомі з того, що там щороку представляють наших молоденьких дівчат-пластунок ширшим кругам нашого Громадянства. Здається, що Нюарський Пластприят вже в 50-их роках під головуванням заслуженого громадянина д-ра Іллі Карапінки започаткував цього роду імпрези, які стали голосними в нашій Громаді в цілій Америці.

„Вечерниці" з презентацією дебютанток Пластприяту відбулися цього року 3-го лютого в залі „Фалькон" у Нюарку. Цьогорічна презентація створила гарну родинну атмосферу не тільки самих дебютанток, але всієї Громади.

10 вродливих панночок — пластунок в гарних довгих сукнях з традиційними маками в руках, стануло до дебюту. Всі вони належать до Пластового Гуртка „Маки", що їх провадить повна посвяти і енергії старша пластунка Оленка Гординська. Цей Гурток крім своїх пластових обов'язків видав вже 4 числа журналу „Маки". Журнал фахово редагований, зацо мають заслужене признання Пластового Проводу. Кожна з них говорить прекрасно українською мовою і всі ходять до школи українознавства. В американських школах належать до визначних. Це справді гордість не тільки батьків, але і нашої Нюарської Громади.

В 9-ій годині вечора під звуки пластового маршу у виконанні оркестро Богдана Гірняка наші молоденькі дебютантки з ескортами увійшли на залю. Батьки, а між ними і старші віком запрошені гості, прийшли подивитись на дебютанток. Бабусі й дідусі та всі присутні гучними оплесками привітали дебютанток. Горді тати, також під звуки маршу, вийшли на сцену, де відбувалась презентація. Відкрив її коротким словом голова Пластприяту д-р Тарас Шеґедин, передаючи дальше ведення програми п. Августині Хомовій і місцевому станичному інж. Вікторові Яворському.

Дебютантки виходили з ескортами на сцену. Коротка презентація, стиск руки з побажанням п. Хомової, пластової лівиці Станичного, ескорта — салют батькові, дебютантки залишились на сцені, а оскорти сходили на залю, уставляючись по обох її боках, чекаючи на своїх партнерок. Вони по першім вальсі панни з татом — перебирали функцію справжнього опікуна - джентельмена.

Вся ця церемонія тривала дуже коротко. На залі, яка була прибрана маками, панував справжній приємний родинний настрій. Наша молодь прекрасно бавилась. Почались і народні танки, а в нагороду за таку гарну несподіванку публіка винагороджувала виконавців рясними оплесками.

Понад 600 гостей довго не хотіли розходитись, хоч оркестра давно перестала грати. Це зразок забави, який всі наші організації повинні наслідувати. Таким способом напевно задержимо нашу молодь в нашому середовищі.

Петро Мельник

Зліва направо: Марійка Мандрусяк — Богдан Качмар, Рома Ляшевич — Орест Ткач, Христя Кизима — Петро Ричок, Ляля Величковська — Данило Ваплавський, Ляля Мельник — Євген Мандзій, Роксоляна Наорлевич — Петро Ґлітняк, Вірляна Ткач — Орест Баранський, Ліля Сиґіда — Борис Бурачинський, Ґіґа Сорочко — Адріян Баранецький, Леся Дереш — Володимир Винарчук.

Український Літературно Мистецький Клюб Ню Йорк 149-2 ave.

● **З Літературно-мистецького Клюбу в Ню Йорку** повідомляють, що в п'ятницю 8-го березня відбудеться там Вечір молодих талантів — спів і музика. Виступатимуть: Святослав Домбровський — фортепіян, Петро Жигайло — скрипка, Юрій Федорів — баритон, Галина Сарач — чельо. Акомпніямент — проф. Е. Крахно і О. Сарач-Буніна. Пояснення до програми даватиме пані Галина Мирошниченко. Початок о год. 8 веч.

Заклик до ширшого українського громадянства

Золотою сторінкою з історії боротьби нашої еміґрації за самобутність української культури є безперечно здобуття згоди Гарвардського університету на встановлення в його рямцях трьох катедр з української історії, літератури і мови та Дослідчого Інституту Українознавства. Таке рішення американського наукового світу є символічним визнанням існування української нації, її історії і її культури. Сталося це всупереч настирливим заходам ворогів нашої самобутности, що заперечують право України й українців навіть на їх власне ім'я. Цей успіх для його утривалення зобов'язує українську спільноту організовано підтримати провід Фонду Катедри Українознавства і забезпечити працю наших катедр в Гарвардському університеті не лише морально, але й фінансово.

Фонд Катедри зобов'язався вплатити Гарвардові до 22 лютого 1968 завдаток в сумі 270.000.-дол., що й виконав, а до кінця серпня 1968 має зібрати дальших 330.000.-дол. Щоб допомогти своєчасно зібрати цю суму готівкою і то в такому короткому часі, Дирекція Кредитової Кооперативи „Самопоміч" в Шикаґо звертається з закликом до своїх ВШановних Членів і патріотів Української Справи складати свої пожертви на спеціяльне конто в нашій кредитівці чис. 4014. Для тієї ж цілі наша каса уділяє відповідні позички тим громадянам, що бажають зложити стодоляровий або більший даток на катедру. Ту позичку вони сплачуватимуть ратами на найвигідніших умовинах.

То ж поспішіть внести й свою щедру лепту. Підтримайте добру славу українського імені, в яке повірив Гарвардський університет! Запишіть своє ім'я в почесний список українців, що й на чужині не забувають про далеку Батьківщину та думають про її майбутнє відродження в сім'ї вільних державних народів!

Дирекція Фед. Кредитової Кооперативи „Самопоміч" в Шикаґо.

НИЩЕННЯ ЦЕРКОВ В УКРАЇНІ ТРИВАЄ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

датися, що ця стародавня церква разом з віковими деревами, що її оточували „не згоріла, але й сліду від неї не залишилося". Коментарів тут не потрібно.

Як маркантний випадок, наведемо деякі уступи з статті, уміщеної в „Літературній Україні" з 28 січня 1968 р. під заголовком „Збережімо реліквію" і з підзаголовком „Пам'ятники історії і культури — надбання поколінь". Написав цю статтю Остап Пасіка, секретар обласного Товариства охорони пам'ятників історії та культури.

Пасіка починає свій репортаж розмовою в автобусі з доярками, які поверталось з праці на радгоспній фермі до свого села Андрушів. Доярки поінформували його, що ось, мовляв, їх село незабаром буде затоплене штучним Канівським морем. Десятки сіл зникнуть з поверхні землі. Разом з іншими андрушівці переберуться з передмістя, у нові будинки, „і біди - горя не знатимуть". Та є в них інша журба: „Тривожить андрушівців доля найдавнішої в селі реліквії. Перейшла вона в їхні руки, як то кажуть, не за пам'яті сьогоднішніх жителів села, а ще за діда - прадіда, 1768 року. І відтоді стала окрасою Андрушів, хоч церквою зветься".

Отже бачимо, автор після завуальованого вступу про якусь стару з діда - прадіда реліквію, врешті, називає цю реліквію властивим ім'ям — церква.

Що ж далі оповідає дописувач „Літературної України? — „Тут жінки трохи зашарілися (цікаво — чому? Це ж не була якась собі жартівлива розмова, а розмова поважна, ділова!) і, перебиваючи одна одну, почали переконувати мене, що їхня церква нічого спільного з релігією не має. Вона захоплює їх просто, як диво мистецтва предків, неперевершений взірець будівництва XVIII століття. Більше того, церква в Андрушах свого часу полонила великого співця України Тараса Шевченка, і він залишив відому на ввесь світ картину, яка так і зветься „Церква в Андрушах". — „Оповіли мені жінки, — пише далі Остап Пасіка, — довгу й не дуже присмну для шанувальника мистецької старожитности історію, пов'язану з Андрушівською церквою".

Отже, історія з Андрушівською церквою така: Група громадян на чолі з директором етнографічного музею в Переяславі Михайлом Сікорським, заслуженим діячем культури УССР, вирішили за всяку ціну зберегти цю церкву й перенести її до Переяславського музею. З цією метою ця група звернулася з проханням до Держбуду УССР, але дістала категоричну відмову на тій підставі, що „ця споруда внаслідок неодноразових перебудов втратила свій первісний вигляд і для експонування в музеї непридатна".

Але вищезгадана група з цим явно тенденційним висновком Держбуду не погодилася і висунула контрарґумент: „Пам'ятка не перебудовувалась, а лише була добудована й обшита новою шалівкою". Цей контраргумент групи оборонців церкви підтримав Ю. Асієв, керівник катедри теорії й історії мистецтва Київського художнього інституту і член Ради для охорони пам'ятників архітектури. „Обшиття, добудовані ґанки, авторитетно пояснює він, аж ніяк не применшують архітектурної цінности церкви в Андрушах. Основний з р у б XVIII століття зберігся. Це одна з найцікавіших реліквій української дерев'яної архітектури на Лівобережжі. І неодмінно має бути збережена".

Однозвучним є міркування Г. Логвина, кандидата архітектуря: „Церква в Андрушах — це визначний внесок українського зодчества в скарбницю світового мистецтва". На його думку, „тільки велике чуття до прекрасного го закликало Т. Г. Шевченка змалювати Андрушівську красуню".

Свою статтю Остап Пасіка закінчує такими словами: „Гадаємо, що голос андрушівських колгоспників, висновки визначних учених України про неоціненну архітектурно - меморіяльну мистецьку реліквію — дерев'яну церкву в Андрушах — не оминуть працівників і в Держбуду".

Гадати, звичайно, можна. Але долю церкви в Андрушах вирішать ані колгоспники, ані визначні вчені України, а партійне керівництво, в інтересах якого було і є не зберігання подібного роду реліквій, а безоглядне їх нищення.

UKRAINIAN STUDIES CHAIR FUND

302 West 13th Street New York, N.Y. 10014

До УПРАВИ
ФОНДУ КАТЕДРИ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Доцінюючи важливість встановлення катедр українських студій у Гарвардському Університеті та їх вартість для розвитку української науки, складаю свою пожертву на ту ціль в сумі $ ......

Ім'я і прізвище ....

Адреса ....

....

Дня .... Підпис

Чеки виставляти на: Ukrainian Studies Chair Fund.

УККА В ДІЇ

(Продовження зі стор. 2-ої)

мадяни, що мешкають в Джерзі Сіти та околицях.

Цю збірку запроектував і перевів проф. Віктор Приходько, який протягом багатьох років старанно збирав серед нашого громадянства світлини, що відображують події і діячів з доби Визвольних Змагань Українського Народу, і потім робив репродукції і побільшення з них.

ЗАСІДАННЯ, НАРАДИ

Від останньої, IX Конвенції УККА, відбулося 11 засідань Екзекутиви, а саме: 18 листопада і 9 грудня 1966; в 1967 р. засідання відбувались в таких днях: 3 лютого, 3 березня, 7 квітня, 5 травня, 2 червня, 8 вересня, 20 жовтня, 8 листопада, 1 грудня. В 1968 р. — 2 лютого.

Згідно зі статутом, „Екзекутива веде всі справи Українського Конгресового Комітету і виконує всі постанови Конвенції, Ради Директорів і Координаційної Ради. Вона відбуває наради щонайменше раз у місяць або тоді, коли цього бажає Президент". На всіх засіданнях розглядались численні актуальні громадсько - суспільні справи та плянувалося різні акції. В останній каденції найбільше уваги присвячувалось на засіданнях Екзекутиви підготові СКВУ.

4 березня 1967 р. відбулося засідання Ради Директорів, на якому проф. Л. Добрянський виголосив реферат „Політика УККА — проєкція на майбутнє". На тому ж засіданні був прийнятий бюджет УККА на 1967 рік, як і докладно екзекутивний заступник президента Йосиф Лисогір реферував справи підготови СКВУ. Тоді ж вибрано Комісію чльонських справ — 7 членів.

21 жовтня 1967 року відбула свої річні наради Координаційна Рада УККА. Вона постановила:

1) Напружити всю енергію, щоб делегації із терену ЗДА на СКВУ були найчисленніші.

2) Провести збірку на конечні фонди СКВУ скоро й успішно так, щоб вона до відкриття СКВУ дала визначену для ЗДА частку в сумі 50,000 долярів, бо тільки тоді будуть виконані всі заплановані завдання Конгресу та буде потрібний початковий фонд для діяльности сталого органу СКВУ, його Секретаріяту.

3) Провести всюди там, де ще того не зроблено, урочисте відзначення Української Національної Революції і цим протиставитися примусовому святкуванню „жовтневої революції" в Росії в листопаді 1917 р., яке Москва накидає силою в окупованій Україні поневоленому українському народові.

5) У зв'язку з СКВУ влаштована в Ню Йорку в найбільшій залі світу Маніфестація за Волю України мусить знайти найширшу підтримку всіх організацій східних областей ЗДА так, щоб ця маніфестація була дійсно масовою, бо тільки це, в лучності з усією програмою маніфестації, дасть повний вислів могутнього протесту репрезентованої на Конгресі всієї української національної спільноти вільних країн проти московсько-совєтського тоталітарного окупаційного колоніялізму в Україні і всіх завойованих Росією країнах та підтримає морально й політично невгаваючу визвольну боротьбу українського й інших поневолених Москвою народів за привернення своєї суверенної державності.

КОМІСІЇ. — Зараз на першому засіданні Екзекутиви УККА, що відбулося 18 листопада 1966 р., одноголосно була вибрана Консолідаційна комісія, що мала увійти в контакт з опозиційними організаціями, які оформилися в Комітет Громадської Єдности. В склад тієї Комісії увійшли члени Екзекутиви: панове Йосиф Лисогір, Антін Батюк, о. Мирослав Харина, Стефанія Пушкар, Лев Футала, Володимир Галан, Степан Ворох, Петро Стерчо та Остап Балабан. Їхні намагання йшли в тому напрямі, щоб знайти компроміс у полагодженні консолідації на базі УККА. Таке домовлення Консолідаційна комісія зробила з Комітетом Громадської Єдности. На його підставі 2 члени Екзекутиви, обрані IX Конгресом, а саме проф. д-р Богдан Гнатюк та інж. Анатоль Гудзовський, взяли вперше участь в нарадах Екзекутиви 1 грудня 1967 року. Згідно з цим домовленням КГЄ зголосив трьох дальших кандидатів на членів Екзекутиви УККА в особах: Юрія Нагорного — від УРДП, інж. Івана Шабельського — від УНДС та Романа Борковського — від Об'єднання Прихильників Визвольної Боротьби України. Екзекутива беззастережно апробувала 2-ох перших кандидатів, а щодо третього кандидата, д-ра Романа Борковського, висловила застереження, що організація, яку він репрезентує, оголосила комунікат у вересні 1966 року, в якому повідомила громадянство, що „не буде брати участи в IX Конгресі УККА, як і не буде брати відповідальности за його перебіг і рішення". А тому вищезгадана організація не може бути репрезентована в Екзекутиві УККА в часі між IX і X Конвенціями. В листі до Комітету Громадської Єдности рівно ж зазначено, що це застереження не відноситься до особи запропонованого кандидата на члена Екзекутиви, цебто д-ра Романа Борковського, а тільки до організації, яка його кандидатуру висунула в члени Екзекутиви УККА. На це у грудні 1967 р. Комітет Громадської Єдности розіслав комунікат, в якому повідомив, що не уважає себе вже більше внутрішньою опозицією Українського Конгресового Комітету Америки.

Спеціяльна Комісія для наладнання непорозуміння у Відділі УККА у Філядельфії

Непорозуміння, які виникли у висліді загальних зборів Відділу УККА у Філядельфії в березні 1967 р., були успішно полагоджені 13 вересня 1967 р. на спеціяльно скликаному засіданні заінтересованих сторін. Екзекутиву УККА на тому засіданні репрезентували: д-р Ярослав Падох, д-р Степан Ворох і д-р Богдан Коваль. Того ж дня зліквідовано непорозуміння ці від довгих років прикладній Громаді, що викликало зрозумілу радість серед широких кругів нашого громадянства у Філядельфії.

У звітовому часі діяли ще такі Комісії:

КОМІСІЯ ПУБЛІКАЦІЙ та ІНФОРМАЦІЇ. Її завданням було слідкувати за всіми видавничими справами УККА. В червні 1967 р. появилася накладом УККА книжка „Україна і Росія", автором якої є д-р Матвій Стахів. Книжка вийшла у видавництві „Америка" накладом 1,500 примірників. Ця документальна праця, що представляє події в Україні від грудня 1917 до квітня 1919 р., викликала поважне зацікавлення у нашій громаді. Її розіслано всім Відділам УККА, як також і центральним організаціям в Англії, Австралії, Канаді й Ірляндії. Треба ствердити, що частина наших Відділів замовила від 10 до 20 примірників цієї книжки до публічних бібліотек, а також вислала її визначним американським своїх міст.

На окрему увагу заслуговує вирізнення 50-річчя Української Революції адвокатом Іваном Панчуком в Бетлі Грік, Миш. Щоб підкреслити свій вклад у відзначення цього Золотого Ювілею, він уфундував для 20-х бібліотек Дітройту й околиць книжку „Україна і Росія". Панове д-р Роман Смик і д-р Павло Демусь закупили всі наші українські видання і подарували їх 2-ом університетським бібліотекам.

Окремими брошурами вийшли відбитки з „Українського Квартальника" 2-ох статтей проф. Л. Добрянського: „Огляд політики ЗДА" і „Торгівля з червоною Москвою".

Відбитка з Конгресових Рекордів про 22-е Січня в Конгресі ЗДА вийшла накладом 4,000 примірників.

УККА закупив певну кількість чужих видань. І так, книжку проф. Лева Добрянського „Вразливі Росіяни", яку розіслано всім конгресменам та сенаторам. Закуплено також 200 прим. книжки проф. М. Чировського „Вступ до історії Росії".

З періодичних видань появляються далі „Український Квартальник" накладом 2,300 прим. З цього числа журнал має 800 передплат. Появляється також „Український Бюлетень". З незалежних від нас причин перестав в останньому році виходити журнал „Конгресові Вісті".

Ми розіслали 18,000 відбиток з Конгресових Рекордів промови конгресмена Дервінського п.н. „Жовтнева омана большевицька революція".

В діловому році діяли ще такі комісії: Фінансова, звіт якої буде поданий окремо. Комісія для зв'язку з Американським Представництвом Державного Центру та Комісія персональних справ. В тому ж році, завдяки зусиллям адвоката Івана Флиса, УККА був звільнений від федерального податку.

На закінчення хочемо ствердити, що наш звіт далеко неповний. Багато було вложено щоденної праці, яку не раз тяжко зареєструвати на папері. У звітному часі мали ми також і багато недомагань. До найгірших з них належить брак організаційного референта, що дуже відбивається на контактах УККА з тереном. Цей контакт обмежується обіжниками листами, звернениями та кореспонденцією.

Оцінка нашої праці належить Вам, Вельмишановні Пані й Панове, присутнім на сьогоднішній Раді Директорів.

НАД СВІЖОЮ МОГИЛОЮ

Родину активного члена 266 Відділу Українського Народного Союзу в Лорейні, Огайо, Дмитра Головацького і разом з ним цілу українську громаду Лорейну навістило тяжке горе. В повному розквіті всіх сил і творчих обдаровань відійшла від них, ставши жертвою автомобілевого випадку чотирнадцятилітня Оля Головацька, зразкова учениця Гай скулу та школи українознавства в Лорейні, невтомна працівниця відділу Юнацтва СУМА, багатонадійна аматорка співу і декляматорка.

Народжена 10 березня 1963 р. в Амстердамі, Ню Йорк, Оля Головацька у чотиримісячному віці переїхала з батьками до Боффало, Ню Йорк, а з 4 липня 1958 року оселилась у Лорейні. Батьки її, працьовиті члени Народного Союзу, дали їй гарне національне виховання, збудили в ній любов до України. Оля співала українських пісень, декламувала на Академіях вірші, належала до Марійської Дружини при церкві св. Івана Хрестителя в Лорейні і до церковного дитячого хору.

Оля Головацька

В школі Оля виявила винятові здібності, відзначалась працьовитістю і невтомністю. Прізвище її ввесь час було на гоноровій таблиці в школі. Добрі успіхи осягнула Оля в школі українознавства, виявляючи зацікавлення до географії України.

Від 1962 року Оля стала членом Відділу Юного СУМА в Лорейні. Вона брала діяльну участь у самодіяльних гуртках, виступала зі співами і декляміаціями на сходинах юнацтва. Мистецька обдарованість, властива цілій родині Головацьких (її старша сестра Марія є талановитою співачкою - солісткою і піяністкою, а молодша сестра — Оксана — декляматоркою), — давала підстави надіятись, що Олю чекає визначна мистецька кар'єра.

Вибравшись о 6 год. вечора 27 січня разом з матір'ю і молодшою сестрою Оксаною до крамниці, Оля впала жертвою трагічного випадку. На неї наскочило авто, водій якого Томас Вард нехтував приписами вуличного руху.

У похороні Олі Головацької взяли участь численні українці та багато американців. У погребовому заведенні 29 січня після парастасу з прощальними словами виступили від школи українознавства мгр Іван Микита і від Головної Управи СУМА Теофіль Цішкевич.

Для участи у похороні 30 січня прибули у великій кількості українці з Лорейну, Клівленду і Парми. Кілька осіб приїхало з Рочестеру, Ню Йорк. Прибули люди з Боффало. Було багато американців, учителів і учнів з Гай Скулу, яку відвідувала Оля. Сумівці Клівленду, Парми і Лорейну стояли организовано з прапором під час заупокійних відправ у церкві св. Івана Хрестителя, а пізніше несли труну на руках. Над могилою прощала покійну від Відділу Юнацтва СУМА в Лорейні старша юначка Маруся Почуч.

Молодь Лорейну і цілого стейту Огайо зберігає пам'ять про свою незабутню подругу, активну працівницю СУМА, зразкову школярку Олю Головацьку.

Вічна їй пам'ять!

І. Григорів

КОНКУРС НА НАПКРАЩУ ПИСАНКУ

Броварня „Карлінгс" в Едмонтоні, у співпраці з 2-м Відділом ЛУКЖ влаштовує контест на найкращу українську традиційну писанку. Виставка всіх надісланих на контест писанок та роздача нагород відбудеться на „Весняному чаю" в неділю, 31-го березня по пол., в залі Українського Народного Дому в Едмонтоні при 9620 - 109 Аве. Всі учасники контесту повинні вислати свої писанки так, щоб одержано їх писанки не пізніше в полудень в суботу 30 березня. Нагороди від 50 до 10 дол.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

П'ЯТНИЦЯ, 8-го БЕРЕЗНЯ 1968 р.

НЮАРК-ІРВІНГТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 371 Відд. о год. 7:30 веч. в залі УНДому при 140 Prospect Ave., Irvington, N.J. Просяться члени платити свої вкладки на зборах Відділу. — Мгр. І. Оверко, Стефанія Стеців, Марія Герус, Ю. Варанюк.

СУБОТА, 9-го БЕРЕЗНЯ 1968 р.

ДЕНВЕР, Кольор. Річні збори 226 Відд. ім. Лесі Українки в Укр. Нар. Домі при Пікос і 40-ій Ave. Проситься усіх членів про участь. — К. Крупський, гол., М. Кальба, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Звичайні місячні збори Т-ва „Мир" — 324 Відд. о год. 7-ій веч. — І. Струк, секр.

КЕМДЕН, Н. Дж. Річні загальні збори 231 Відд. ім. Кардинала Йосифа Сліпого, о год. 6-ій веч. в залі укр. кат. церкви св. Михаїла при 7-ій і Флоренц вул. Порядок нарад: звіт Управи, звіт Контр. Комісії, дискусія над звітами, вибір управи і Контрольної Комісії на біжучий рік. В дискусіях буде порушена справа кампанії поширення Відділу з нагоди 75-річчя „Свободи". Проситься всіх чл. взяти участь в тих так важливих зборах. Гості рады. — Мгр. І. Водревич, гол., І. Строчан, секр., інж. М. Ромах, гол. К. К.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори В-ва св. І. Хрестителя — 270 Відд. о год. 7-ій веч. в УНДомі при 90-96 Фліт вул. Проситься прибути на збори, маємо вирішити важні справи, тому прохимо більшість членів. Тому, що останньо зменшилося число членів, проситься подбати про приєднання нових членів до Відділу. — А. Шаран, М. Варан, С. Островський.

НЕДІЛЯ, 10-го БЕРЕЗНЯ 1968 р.

ПАРМА, Огайо. Збирання місячних вкладок Т-ва Сокіл — 336 Відд. від год. 11-1 по пол. в кімн. св. Йосафата, 5720 Стейт Рд. Проситься чл. прибути і вирівняти свої вкладки. — В. Шмагло, пред., Гр. Кісіль, секр.

MONESSEN, Pa. Місячні збори 338 Відд. о год. 1-ій по пол. в Укр. Залі на 2-ій вул., 213 Скунмекер Еве. Проситься чл. прибути і вирівняти чл. вкладки. — П. Янковський, предс., М. Куць, секр.

ДІТРОЙТ, Миш. Місячні збори В-ва св. І. Хрестителя — 292 Відд. о год. 1:30 по пол. в УНДомі. — Управа.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори В-ва св. Василія Великого — 364 Відд. о год. 2 по пол. в УНДомі, 3161 East 93rd St. — В. Брездун, предс., М. Сентий, кас., В. Владика, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 367 Відд. о год. 1:30 по пол. в Укр. Амер. Клюбі. Проситься чл. прибути та привести нових членів. — П. Дзюба, гол., Т. Песко, кас., В. Попович, секретар.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори Т-ва Любов — 45 Відділ о год. 11:30-1:30 по пол. в домі Укр. Амер. Горожан при 847 Франклін вул. Проситься чл. прибути та вирівняти свої вкладки. — Управа.

СЕНТРАЛ ФОЛЛС, Р. Ай. — ПОТАКЕТ, Р. Ай. Місячні збори Т-ва ім. І. Франка — 93 Відд. о год. 2-ій по пол. в приміщенні „Трініті Чурч Гавз", 50 Мейн вул., Потакет, Р. Ай. Проситься всіх членів прийти на збори, вплатити свої вкладки, та взяти участь у важливих для Відділу нарадах. — Управа.

ТОРОНТО, Онт., Канада. Річні збори 418 Відд. ім. гетьмана Б. Хмельницького о годині 3 по пол. в канцелярії J. Bojko Real Estate, 383 Roncesvalles Avenue. — Д-р О. Бойко, гол., І. Мельник, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Надзвичайні збори Т-ва Єдність — 163 Відд. о год. 12-ій дня в домі Горожан, 847 N. Franklin St. Проситься чл. прибути на час, бо є важні справи до полагодження. — М. Курко, В. Хромяк, С. Филик.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Збори С-ва Пресв. Богородиці — 36 Відділ о год. 2-ій по пол. в залі Укр. Амер. Клюбу при 292 Гудсон Аве. Проситься чл. прибути на збори. Уряд на 1968 р. перевибраний з попереднього року. Проситься приєднувати нових членів. — Марія Філяс, предс., Катерина Ярославська, касир, С. Гунька, секр.

БАЛТІМОР, Мд. Місячні збори В-ва Пресв. Тройці — 320 Відд. о год. 1:30 по пол. в Укр. Горж. Клюбі при 3101 O'Donnell St. Проситься чл. прибути на означений час. — Т. Хай, предс., І. Малко, секр.

СТ. КЕТЕРИНС, Онт., Канада. Річні звичайні загальні збори 427 Відд. ім. І. Франка, о год. 2:30 по пол. в залі УНО при 177 Награ вул. На порядку дня: звіти Управи, Контр. Комісії і вибір нової Управи на 1968 рік. Буде порушено цілий ряд актуальних справ для добра Відділу. Просимо всіх членів прибути на означений час та привести з собою близьких і знайомих та всіх зацікавлених справами УНС. Гості рады. На зборах представник Окружного Комітету буде забирати слово в усіх порушених справах і питаннях. — М. Боровський, гол., П. Дяків, секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори В-ва св. ап. Петра і Павла — 102 Відд. зараз по співаній Сл. Божій о год. 11:30 рано в церковній залі св. Йосафата, 5720 State Rd., Parma, Ohio. — І. Попович, предс., Д. Мацалаба, кас., М. Бобечко, секр.

● У Британії один соціялістичний парляментарний посол зголосив законопроєкт про скасування театральної цензури, яка існує там від 16-го сторіччя. Традиційним цензором театральних вистав був кожноразовий голова королівського двору, тепер лорд Чемберлен. Звичайно скреслювано з текстів непристойні слова й сцени, які — за поглядом цензора — могли спричинити деморалізації. Прихильники скасування тієї цензури виступають проти будь-якого обмеження свободи авторського слова, за винятком права державної прокуратури скаржити автора п'єси й даний театр за речі, що наносять очевидну матеріяльну чи моральну шкоду.

NURSES
RN's — Days. LPN's — full time evenings. 3:30 — 11:30. Top salaries. Also LPN's full time. Fringe benefits (good). Nursing home in the Bronx.
(212) 549-1203, Ext. 12

ТАРЗАН, Ч. 5961. Джена діє!

Чорний лев знесилений згинув, і Тарзан, переможець, вигукнув огидним криком перемоги самця мавп.

Глядачі були приголомшені, роззявили рота зі страху і зі сумніву...

Аж поки їх не сполукав пронизливий і стеричний крик Джепи... — Киньте свої аркани... зловіть цю свиню!